

ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
Кафедра публічного управління та адміністрування

ГОРДІЄНКО ТЕТЯНИ СЕРГІЇВНИ

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ ШЛЮБУ ТА
ЙОГО РОЗІРВАННЯ

Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування

АВТОРЕФЕРАТ

магістерської роботи на здобуття наукового ступеня
магістра публічного управління

Миколаїв – 2019

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Значення сім'ї в житті кожної людини, існуванні суспільства та держави важко переоцінити. Для людини сім'я є невичерпним джерелом любові, поваги та підтримки. Без сім'ї людина у переважній більшості випадків відчувається некомфортно, часто втрачаючи почуття безпеки. Саме в сім'ї закладаються такі важливі для існування людини в суспільстві речі як основи моральності, духовності та терпимості, і тому здорова, міцна сім'я є запорукою стабільності та процвітання будь-якої держави.

Будучи соціальною спільнотою, в усіх цивілізаціях сім'я є найважливішим елементом глобального розвитку. Забезпечуючи стабільність та розвиток суспільства, шлюбно-сімейні відносини сприяють піднесенню самої держави. Саме тому ідеологія пріоритету сім'ї, її цінність для життя і розвитку людини, суспільства та держави закріплена в багатьох нормативних актах.

Сімейне законодавство прямо або опосередковано визначає підстави створення сім'ї і саме їх наявність або відсутність дає змогу встановити факт існування сім'ї з позиції права, а саме за допомогою чітко встановлених норм реєстрації шлюбу та його розірвання.

Будучи таким, що значною мірою обумовлюється моральними та релігійними нормами, сталими традиціями у сфері сімейних відносин, правове регулювання реєстрації шлюбу у різних країнах має власну специфіку. Водночас наразі визнаною тенденцією розвитку права на європейському континенті є процеси гармонізації національних законодавств країн-членів ЄС. І якщо на початкових етапах процеси гармонізації зачіпали в основному правові аспекти економічних відносин, то сьогодні стало зрозуміло, що вільне переміщення осіб, що є необхідною передумовою

функціонування спільного ринку ЄС, неможливе без гарантування збереження сімейного статусу, визначеного відповідним національним законодавством, що зумовило необхідність гармонізації національних законодавств країн-членів ЄС у сфері шлюбно-сімейних відносин і порушення питання про створення європейського сімейного права.

Саме тому компаративні дослідження мають сьогодні особливе значення, оскільки дають можливість переосмислити та узагальнити існуючі підходи в правовому регулюванні сімейних відносин, проаналізувати правові визначення та поняття, запозичити існуючий у праві країн-членів ЄС позитивний досвід такого регулювання, а також наблизити національне законодавство до законодавства ЄС.

Різні аспекти, пов'язані з питанням правових підстав створення сім'ї, підстав створення сім'ї, зокрема інституту шлюбу, аналізу справ, що виникають із сімейних правовідносин, присвятили свої праці науковців у сфері цивільного та сімейного права, як: В. Ватра, К. Глиняної, В. Гопанчука, О. Дзери, І. Жилінкової, Г. Миронової, Г. Баткіс, Л. Липець, Гегель, О. Онишко, П. Телусієвич, О. Сафончик, Г. Шершеневича, В. Рясенцев, В. Бошко, В. Маслов, В. Маслов, М. Оридороги, В. Резникова, Є. Харитонов, І. Трофимець, І. Зенін, Н. Ляшенко.

Правові підстави створення сім'ї є тими юридичними фактами, на підставі яких виникає сам комплекс усіх передбачених законодавством прав та обов'язків, що пов'язані з належністю особи до сім'ї через можливість зареєструвати шлюб в рамках сімейного законодавства країни. Крім того, вивчення цього питання в порівняльному аспекті надає можливість визначити напрями гармонізації та шляхи вдосконалення національного законодавства.

Враховуючи вищенаведене, слід визнати, що сьогодні важливим завданням українських законотворців є створення такого сімейного законодавства, яке б максимально чітко відображало та врегульовувало усі

сімейні питання та суперечки, що виникають на практиці. Для цього необхідно вдало поєднати багатовікові національні традиції з викликами сучасності. Також існують потреби в теоретичному дослідженні правових підстав створення сім'ї, з'ясуванні поняття правових підстав створення сім'ї та особливостей визнання цих підстав такими законодавством України та країн-членів ЄС, що зумовлює актуальність обраної теми.

Мета й завдання. Метою роботи є формування нових теоретичних положень щодо правових підстав укладення шлюбу, напрацювання пропозицій, спрямованих на подальше вдосконалення національного законодавства у сфері регламентації сімейних відносин.

Відповідно до поставленої мети роботи, передбачено виконання таких завдань:

1. Охарактеризувати сучасні типи шлюбних девіацій.
2. З'ясувати переваги зареєстрованого шлюбу над фактичним.
3. Розглянути систему правового регулювання шлюбу методом порівняння з країнами ЄС.
4. Визначити позитивні та негативні сторони щодо реалізації пілотних проектів в сфері державної реєстрації.
5. Дослідити практику у вирішенні спорів, що пов'язані з розірвання шлюбу.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини у сфері правового регулювання шлюбу та створення сім'ї.

Предмет дослідження – правове регулювання реєстрації шлюбу та його розірвання.

Методи дослідження. Методологічною основою є дослідження стала сукупність філософських, загальнонаукових і спеціально-наукових методів наукового пізнання. Так, за допомогою діалектичного методу було охарактеризовано закономірності процесу розвитку нормативного регулювання правових підстав створення сім'ї, розкрито особливості

правових підстав утворення шлюбу як загалом, так і окремих їх видів. Використання герменевтичного методу дало змогу здійснити тлумачення змісту правових норм, понять, визначень і термінів, які використовувались у дослідженні. Метод системного аналізу використовувався при вивченні стану наукової розробки питання правових підстав укладання шлюбу і його розірвання та здійсненні дослідження окремих їх видів як особливих правових явищ. Використання історичного методу було зумовлено необхідністю дослідження еволюції правового регулювання правових підстав укладання шлюбу. Необхідність визначення змісту правових норм, зумовила застосування формально-юридичного методу. При здійсненні аналізу положень стосовно правового поняття «шлюб», «сім'я» та правових підстав їх створення в законодавстві країн-членів ЄС було використано порівняльно-правовий метод. Використовувався і статистичний метод, для наведення статистичних даних щодо кількості шлюбів та їх розірвання зареєстрованих органами ДРАЦС Миколаївської області.

Наукова новизна одержаних результатів роботи є комплексним науковим дослідженням правових підстав створення сім'ї в результаті реєстрації шлюбу за законодавством України та країн-членів ЄС, у якому сформульовано низку нових положень, висновків, пропозицій, які мають важливе значення для юридичної науки і практики. Зокрема, пропонується виділити такі види підстав їх створення: правові підстави створення сім'ї формального характеру (шлюб, зареєстроване партнерство, квазішлюбний зареєстрований союз (одностатевий шлюб), та правові підстави створення сім'ї фактичного характеру (споріднення, проживання однією сім'єю чоловіка та жінки, шлюб між якими не було зареєстровано).

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що сформульовані у дисертації теоретичні висновки та пропозиції можуть бути використані в законотворчій діяльності – при подальшому вдосконаленні норм СК України щодо правового регулювання укладання і розірвання

шлюбу, при розробці перспективного законодавства в сфері правового регулювання реєстрації актів цивільного стану – Закону України “Про державну реєстрацію актів цивільного стану в Україні”; у правозастосовній діяльності – в діяльності державних органів ДРАЦС; у науковій діяльності – для подальших теоретичних досліджень проблем інституту шлюбу, при підготовці науково-практичних коментарів сімейного законодавства.

Структура та обсяг роботи. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Повний обсяг роботи - 78 сторінки, із них 63 сторінок основного тексту. Список використаних джерел налічує 45 найменування та вісім додатків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У **вступі** визначається актуальність теми дисертаційного дослідження, стан розробки обраної теми дослідження, дається характеристика об’єкта, предмета та методологічної основи дослідження, визначаються мета і задачі дослідження, формулюється наукова новизна та викладаються основні положення, що виносяться на захист, висвітлюється теоретичне і практичне значення роботи.

У **першому розділі «Теоретико-правові особливості шлюбу»** присвячений дослідженню еволюції правового регулювання шлюбу, характеристиці основних видів сучасних шлюбних відносин і визначенню поняття “шлюб”, окресленню співвідношення понять “шлюб” і “сім’я”.

У **підрозділі 1.1. «Сучасні типи шлюбних відносин»** зазначається, що поняття шлюбу, його ознак, визначення його правової природи змінювалися з історичним розвитком людства, залежали і залежать від багатьох факторів, соціально-економічного устрою держави, релігійних віросповідань, соціально-моральних поглядів на мету створення сім’ї та її значення для держави і суспільства, а також ролі жінки у цих явищах. Зміна поглядів на шлюб, як союз чоловіка і жінки, піддається сумніву й сучасними

дослідниками, оскільки навіть у економічно розвинутих країнах піднімається питання щодо зміни традиційних підвалин визначення суб'єктів шлюбу – жінки та чоловіка. І якщо шлюб як союз двох осіб різної статі є традиційним і незаперечним твердженням для вітчизняної сімейно-правової доктрини, а також для законодавства, то в зарубіжній науковій літературі ставиться питання про можливість укладення одностатевих шлюбів та існування багатоженства. Адже світі існує багато форм шлюбів, але не всі вони є визнаними на законодавчому рівні. Широкого правового визнання отримали фактичні шлюби та одностатеві шлюби, що не виключає ймовірність подальшого закріплення й інших форм шлюбних девіацій.

Джерельна база дослідження охоплює значне коло джерел. Матеріали, використані при написанні роботи, умовно можуть бути поділені на дві ключові групи.

Перша група джерел – міжнародні нормативно-правові акти та акти національного законодавства (закони України, постанови Кабінету міністрів України, інші законодавчі акти щодо мотивації праці державних службовців).

Довідкові видання – підручники, енциклопедії, тематичні словники, довідники складають другу групу джерельної бази дослідження. Їх залучення до розкриття тематики роботи, дозволяє вирішити низку теоретичних і концептуальних питань. Зокрема, визначити понятійний апарат дослідження, ступінь наукового вивчення окремих проблем у сучасній науці.

Підрозділ 1.2. «Мета та переваги зареєстрованого шлюбу над фактичним» передбачає, що шлюб як правовий інститут можна розуміти, зокрема, в таких значеннях: як певний правовий статус – правове становище (цивільний стан) чоловіка і жінки, як носіїв визначених у законі прав та обов'язків, який підлягає державній реєстрації (укладення та розірвання шлюбу); як різновид сімейно-правового договору, який відрізняється від цивільних договорів, зокрема тим, що між учасниками такого договору (чоловіком і жінкою) виникають не тільки майнові відносини, але й особисті

немайнові відносини, які в деяких випадках можуть регулюватися правовими нормами, наприклад, шляхом визначення в законодавстві особистих немайнових прав та обов'язків подружжя. Метою укладання шлюбу є бажання двох емоційно прив'язаних одна до одної осіб бути разом, піклуватися та допомагати одне одному. І вже будучи подружжям, сімейна пара ставить собі певні завдання як особистого немайнового (народжувати дітей, всиновлювати дитину, визначати спосіб піклування про літніх батьків тощо), так і майнового (придбати нерухомість, автомобіль тощо) характеру.

До недавнього часу саме виконання репродуктивної функції сім'ї було завданням шлюбу. Але вже сьогодні ми так впевнено стверджувати не можемо. Інститут батьківства і дитинства та інститут шлюбу - це два різні інститути, які знаходяться в одній правовій системі, але не завжди збігаються, адже зараз більшість українських сімей не бажають народжувати дітей у перші роки подружнього життя, до того ж існує безліч випадків народження дитини поза шлюбом. Отже, для укладання шлюбу головним для наречених є їх вільна згода на шлюб (ст. 51 КУ; ст. 24 СКУ), бажання бути разом і визнання їх відносин державою і суспільством.

У другому розділі «Умови та порядок укладання шлюбу» розкрито практичну сторону питання.

У підрозділі 2.1. «Державна реєстрація шлюбу як підстава створення сім'ї за законодавством України та країн-членів ЄС» аналізуються умови укладення шлюбу в сучасному законодавстві України, зарубіжних країн, а також в історичному аспекті. Правове регулювання вступу в шлюб завжди виділяло умови укладення шлюбу, проте в різні часи розвитку держави й умови, які вимагалися для вступу в шлюб, були різними.

В роботі аналізуються проблеми встановлення шлюбного віку та надання права на шлюб. Виходячи із закріплення у Конвенції про права дитини положення щодо визнання дитиною особи, яка не досягла 18 років, аналізу законодавства щодо визначення шлюбного віку, а також надання

права на шлюб особам, які не досягли шлюбного віку (зниження шлюбного віку) в деяких зарубіжних країнах (Росія, Грузія, Казахстан, Латвія, Болгарія, Польща, Німеччина, Італія), який встановлюється в 18 років, автор пропонує закріпити в СК України шлюбний вік для жінки у 18 років, а надання права на шлюб – з 16-річного віку. Враховуючи складність надання права на шлюб за рішенням суду, як це встановлено в СК України, автор пропонує надавати право на шлюб особам, які досягли 16-ти років, батьками (усиновлювачами, піклувальниками), згода яких може бути висловлена шляхом зазначення про це в заяві про реєстрацію шлюбу, або окремій заяві, справжність підпису на якій засвідчується в порядку, визначеному в Законі “Про нотаріат”. У разі ненадання згоди батьками (усиновлювачами, піклувальниками) на вступ у шлюб дитині, яка досягла 16-ти років, право на шлюб може бути надано за рішенням суду. Як виняток, у встановлених законом випадках (у разі народження дитини або вагітності жінки) право на шлюб може бути надано особі, яка не досягла 16-ти років, але тільки за рішенням суду.

Незважаючи на те, що сфера сімейних відносин є досить консервативною і такою, що важко піддається правовому регулюванню, слід зазначити, що останнім часом інститут шлюбу зазнає істотних змін, на що звертають увагу юристи-науковці. Сучасне визначення шлюбу у теорії сімейного права та законодавстві може істотно відрізнитися від його споконвічного розуміння. Саме на такі зміни звертає увагу О. Онишко, вказуючи, що «традиційний інститут шлюбу поступово втрачає свій вплив у свідомості людства, нівелюючи історичні традиції та батьківську спадщину. Так, чоловіки та жінки не бажають одружуватись у традиційному сенсі цього слова, а шукають нові підходи до врегулювання своїх особистих та матеріальних відносин».

У Підрозділ 2.2. «Реалізація пілотного проекту щодо державної реєстрації шлюбу» висвітлені основні моменти реєстрації шлюбу, основні

недоліки при його укладенні та спрощену процедуру державної реєстрації.

Українське законодавство майже не ставить обмежень для тих, хто бажає поєднати своє життя у шлюбі. Фактично кожна особа, яка досягла 18 років та на момент подачі документів офіційно не є одруженою може створити сім'ю. Одруження або, як правильніше казати з правової точки зору, державна реєстрація шлюбу здійснюється органами державної реєстрації актів цивільного стану. Для державної реєстрації шлюбу жінкою та чоловіком особисто подається заява про державну реєстрацію шлюбу до органу державної реєстрації актів цивільного стану за їх вибором.

Сімейні відносини за участю іноземців регулюються Конституцією України, Сімейним кодексом України, законами України «Про міжнародне приватне право», «Про державну реєстрацію актів цивільного стану», «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства», «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту», «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні», міжнародними договорами України, Правилами державної реєстрації актів цивільного стану в Україні та іншими законодавчими актами. Право на шлюб, форма і порядок укладення шлюбу в Україні між громадянином України та іноземцем або особою без громадянства, а також між іноземцями або особами без громадянства визначаються правом України, що передбачено статтями 55 та 56 Закону України «Про міжнародне приватне право».

Статтею 26 Конституції України визначено, що іноземці та особи без громадянства, що перебувають в Україні на законних підставах, користуються тими самими правами і свободами, а також несуть такі самі обов'язки, як і громадяни України, за винятками, встановленими Конституцією, законами чи міжнародними договорами України.

Державна реєстрація шлюбу проводиться органами державної реєстрації актів цивільного стану після закінчення одного місяця з дня подання нареченими заяви про державну реєстрацію шлюбу.

Для апробації європейських стандартів у сфері державної реєстрації актів цивільного стану Кабінетом міністрів України від 13.07.2016 року прийнято рішення щодо запровадження пілотного проекту, спрямованого на спрощення процедури державної реєстрації шлюбу, а також забезпечення реалізації гарантованого державою права на шлюб, зокрема для учасників антитерористичної операції та внутрішньо переміщених осіб. Прийняття розпорядження надає можливість жінці та чоловікові зареєструвати шлюб за обраним ними місцем, у визначені строки та бажаний час.

Переважає більшість сучасної молоді вважає, що реєстрація шлюбу багато до чого їх зобов'язує тому в країні зменшується кількість зареєстрованих шлюбу і зростає кількість фактичних. Втім, через обмеження життєвого досвіду, вони не замислюються над тим, що робити у разі виникнення спірних питань, якими актами законодавства керуватися при вирішенні проблем. В свою чергу законотворці роблять чимало роботи задля підвищення правової обізнаності населення, а саме Міністерством юстиції за для підвищення рівня шлюбних відносин було спрощено процедуру реєстрації шлюбу, а саме започатковано пілотний проект в сфері державної реєстрації шлюбу. В результаті чого, закоханим без зайвих бюрократичних проблем, з мінімальною кількістю документів та часу можна зареєструвати стосунки та стати сім'єю.

Третій розділі «Процес розірвання шлюбу та визнання його недійсним» складається з двох підрозділів.

У підрозділі 3.1. «Поняття та види припинення шлюбу» у зв'язку зі збільшенням кількості припинених шлюбів у практичній діяльності юристів виникає багато проблем, пов'язаних із припиненням шлюбу. Така ситуація потребує систематизації знань у цій сфері, пошуку нових рішень, котрі дозволили б на сучасному рівні підійти до вирішення питань, пов'язаних із припиненням шлюбу. Все це зумовлює необхідність дослідження підстав, порядку та наслідків припинення шлюбу, вивчення досвіду правового

регулювання цих питань в інших країнах, а також визначення відповідності норм чинного законодавства України нагальним потребам практики.

Протягом останніх років в Україні було розірвано значну кількість шлюбів. Така велика кількість розлучень свідчить, на думку науковців, про те, що процедура розірвання шлюбу в Україні є значно простішою та ліберальнішою, аніж в інших країнах. В сучасному, діючому законодавстві закріплено право подружжя на припинення шлюбу шляхом його розірвання у будь-який момент існування шлюбу. Існують випадки, коли рішення щодо розірвання шлюбу позитивно сприймається лише одним із подружжя у той час, як інший прагне зберегти шлюбні відносини та сім'ю. Відсутність вільної згоди на розірвання шлюбу іншим з подружжя не є перепорою. В Україні регулювання шлюбно-сімейних правовідносин здійснюється на принципах добровільності, взаємоповаги, взаєморозуміння. Встановивши право одного з подружжя на пред'явлення позову про розірвання шлюбу, держава забезпечує принцип свободи шлюбу та принцип свободи розірвання шлюбу.

Підрозділ 3.2. «Порушення умов укладання та реєстрації шлюбу, як підстава визнання його недійсним» вказує , що обов'язковою умовою реєстрації шлюбу є вільно і незалежно висловлене взаємне волевиявлення осіб, що одружуються, яке підтверджує їх намір створити сім'ю на підставі укладення шлюбу. Недотримання цієї умови тягне недійсність шлюбу.

Правові наслідки визнання шлюбу недійсним визначені в ст.45 Сімейного кодексу України.

Недійсність шлюбу — це правова санкція, яка застосовується до подружжя внаслідок порушення ними встановлених законом умов укладення шлюбу і яка передбачає втрату таким шлюбом правової сили.

Для визнання шлюбу недійсним необхідна наявність вади волі сторін при його реєстрації. Під вагою волі в сімейному праві розуміють відсутність добровільної згоди на одруження, реєстрація шлюбу під примусом, під

впливом обману, омані внаслідок неможливості через свій стан у момент укладення шлюбу усвідомлювати свої дії та керувати ними.

Отже, таке поняття як недійсний шлюб має повне право на існування.

Але було б набагато краще коли таких шлюбів – недійсних не утворювалося взагалі. Адже, шлюб – не іграшка, не тимчасовий стан, він повинен стати основою вільного вибору подружжям принципів врегулювання певних відносин сімейного життя

ВИСНОВКИ

В результаті проведеного дослідження зроблені висновки та розроблені пропозиції з удосконалення норм СКУ. Зокрема:

1. Охарактеризовані сучасні типи шлюбних девіацій (фактичний, екстериторіальний, груповий, гомосексуальний шлюби та інші), які пов'язані з порушенням встановленої законом кількості шлюбних партнерів та їх статі; процедури реєстрації шлюбу; з реалізацією взаємних прав і обов'язків по відношенню до шлюбного партнера і до дітей та інші.

Серед них широкого правового визнання отримали фактичні шлюбні відносини. Проте тенденція історичного розвитку фактичних шлюбних відносин в Україні мінлива і залежить від політико-правових важелів: починаючи від зняття всіляких “заборон, що стосуються сексуальності” на початку більшовицького перевороту і до повної їх заборони у сталінські часи та поновлення популяризації фактичного шлюбу на сучасному етапі розвитку Української держави, як відгук на Європейські цінності і стандарти.

2. З'ясовані переваги правового регулювання зареєстрованого шлюбу над фактичним, адже шлюб, як зареєстрований органами ДРАЦС союз чоловіка та жінки, створює між ними взаємні права та обов'язки. Таким чином, після одруження за СКУ у подружжя виникає ряд прав та обов'язків: право на материнство, право на батьківство, право подружжя на повагу до

своєї індивідуальності, на фізичний та духовний розвиток, на зміну прізвища, на свободу та особисту недоторканність, на розподіл обов'язків та спільне вирішення питань життя сім'ї, обов'язок подружжя турбуватися про сім'ю.

3. У ході дослідження розглянуто систему правового регулювання шлюбу методом порівняння з країнами членами ЄС. Адже у світі існує багато форм шлюбів, але не всі вони є визнаними на законодавчому рівні. Широкого правового визнання отримали фактичні шлюби та одностатеві шлюби, що не виключає ймовірність подальшого закріплення й інших форм шлюбних девіацій. Як правовий інститут шлюб нормативно-правових актах із цих країн здебільшого розглядається як статус, договір, партнерство або союз, при цьому, незалежно від базової концепції, наслідком укладення шлюбу буде встановлення особливого шлюбного правовідношення.

4. В результаті розгляду та вивчення проблематики регулювання шлюбних відносин було розглянуто пілотні проекти в сфері державної реєстрації актів цивільного стану громадян. Даний пілотний проект втілює в життя скорочення процедури для реєстрації шлюбних відносин за допомогою «Шлюбу за 24 години». На мою думку, безперечними позитивними сторонами цього проекту є можливість подання документів для реєстрації актів цивільного стану за принципом екстериторіальності: заяви можуть бути подані до будь-якого повноважного органу за вибором заявників. Даний вид послуги дозволяє молодят швидко та зручно укласти шлюб у вибраний час та місці без зайвої бюрократії в скорочений термін. Але ж в світі нічого не може бути бездоганно, та і в даному проекті. Чому запитаете ви? Все занадто просто. Статистика говорить: кожний тридцятий шлюб в Україні укладається з іноземцем. Шлюб між українцями і громадянами інших держав – явище досить поширене. Як демонструє практика, в Україні процедура реєстрації шлюбу суттєво простіша, ніж у більшості держав світу, хоч і має ряд своїх нюансів. А пілотний проект Міністерства юстиції України «Шлюб

за добу» на мою думку тільки і сприяє розвитку фіктивних шлюбів, а тим паче з іноземними громадянами. Адже шлюб і іноземним громадянином в більшості випадків дає змогу виїзд за кордон на постійне проживання до іншої країни. Або навпаки допомагає іноземним громадянам залишитися на території України за для власних потреб, а не для формування сім'ї .

Третій розділ присвячений дослідженню підстав та порядку розірвання шлюбу в органах ДРАЦС та в судовому порядку . Проведений аналіз Укрвінського законодавства та наукової літератури в сфері правового регулювання розірвання шлюбу дав можливість зробити висновок, що переважною процедурою розірвання шлюбу є судовий порядок розірвання шлюбу, який супроводжується додатковими формальними вимогами (витриманням певного строку, заходами з примирення, необхідністю присутності адвокатів обох подружжя та інше), що має на меті ускладнення для подружжя процедури розлучення, і як результат – зменшення кількості реєстрації необдуманих шлюбів і кількості необґрунтованих розлучень. Можливість здійснення розірвання шлюбів через органи ДРАЦС за діючим законодавством можлива лише в разі відсутності у подружжя неповнолітніх спільних дітей, а також майнового спору.

Для України на сьогоднішньому етапі її розвитку необхідно включити шлюбно-сімейну політику в структуру соціальної політики, орієнтувати державно-демографічну політику на забезпечення інтересів України, враховуючи міжнародні правові норми, визначити перспективу реформування шлюбно-сімейного законодавства.

Недостатність і, в деяких випадках, неефективність правової регламентації в чинному законодавстві України укладення і розірвання шлюбу створюють значні складнощі і проблеми в шлюбних правовідносинах. На мою думку можна запропонувати пропонуються вирішення цих питань через удосконалення чинного законодавства. А саме:

-Закону України “Про державну реєстрацію актів цивільного стану” –

єдиного акту, який би системно визначав: порядок державної реєстрації актів цивільного стану; вимоги до документів, що видаються органами ДРАЦС; порядок формування Єдиного реєстру актових записів цивільного стану громадян – автоматизованої системи збирання, накопичення, захисту та надання інформації про цивільний стан фізичних осіб. В зв'язку з цим і з метою усунення протиріч і дублювання пропонується скасувати Правила державної реєстрації актів цивільного стану в Україні, Інструкцію про порядок реєстрації актів цивільного стану в дипломатичних представництвах та консульських установах, виключити зі ст. 70 КТМ України положення, яким надано можливість укладення шлюбу на судні і засвідчення цього факту капітаном судна;

Також необхідно розробити переліку тяжких хвороб, а також хвороб, небезпечних для другого з подружжя, їхніх нащадків – який має бути розроблений Міністерством охорони здоров'я за погодженням з Міністерством України у справах сім'ї, дітей та молоді з метою збереження здоров'я осіб, які бажають вступити в шлюб, та їх нащадків, а також для запобігання зростанню розлучень і визнання шлюбів недійсними через необізнаність осіб, які вступили в шлюб, про стан їхнього здоров'я.

АНОТАЦІЇ

Гордієнко Т.С. Правове регулювання державної реєстрації шлюбу та його розірвання. – На правах рукопису.

Магістерську роботу присвячено розкриттю особливостей проблем правового регулювання укладення та розірвання шлюбу. В роботі міститься аналіз теоретичних і практичних питань, пов'язаних з регулюванням укладення і розірвання шлюбу. В роботі розкривається правова природа шлюбу, проводиться аналіз умов та порядку вступу в шлюб, проблем визнання шлюбу недійсним або неукладеним, розірвання шлюбу державним органом реєстрації актів цивільного стану та за рішенням суду.

На підставі теоретичних здобутків вчених різних історичних періодів та аналізу законодавства в сфері правового регулювання укладення і розірвання шлюбу сформульовано висновки та пропозиції щодо вдосконалення положень чинного сімейного законодавства, яке регулює укладення та розірвання шлюбу.

Ключові слова: шлюб, укладення шлюбу, умови вступу в шлюб, перешкоди до реєстрації шлюбу, реєстрація шлюбу, акти цивільного стану, розірвання шлюбу.

Gordienko TS Legal regulation of state registration of marriage and its dissolution. - On the rights of the manuscript.

The master's thesis is devoted to revealing the peculiarities of the problems of legal regulation of marriage and divorce. This paper provides an analysis of theoretical and practical issues related to the regulation of marriage and divorce. The work reveals the legal nature of marriage, analyzes the conditions and procedure for marriage, the problems of declaring the marriage invalid or unfulfilled, the dissolution of marriage by the state body of registration of civil acts and by court decision.

On the basis of theoretical achievements of scholars of different historical periods and analysis of legislation in the field of legal regulation of marriage and divorce, conclusions and proposals on improving the provisions of current family law governing the marriage and divorce are formulated.

Keywords: marriage, marriage, marriage conditions, obstacles to marriage registration, marriage registration, civil status acts, marriage dissolution